Kuusalu Keskkooli ainevaldkonnakava

Ainevaldkond: Sotsiaalained

Ainetundide jaotus kooliastmeti ja klassiti:

	1. klass	2. klass	3. klass	4. klass	5. klass	6. klass	7. klass	8. klass	9. klass
ajalugu					1	2	2	2	2
inimeseõpetus		1	1		1	1	1	1	
ühiskonnaõpetus						1			2

Valdkonnapädevus:

Sotsiaalainete pädevusega taotletakse õpilase toimetulekut iseendaga, suutlikkust toimida lähikonnas, valmisolekut ja oskust olla aktiivne ning vastutustundlik kodanik, oskust mõtestada ühiskondlikke suhteid minevikuühiskondades lähtuvalt ajaloolisest kontekstist ja üldinimlikest väärtustest. Sotsiaalainete õpetamise kaudu taotletakse, et põhikooli lõpetaja:

1) tunneb huvi kogukonna, rahva ja maailma arengu vastu, mõistab ühiskonnas toimunud ja toimuvate muutuste põhjusi, tagajärgi ja seoseid;

2) tunneb huvi enda arengu vastu, hindab ennast adekvaatselt, analüüsib oma võimalusi, usub endasse ja kavandab oma tulevikku, võtab eakohase vastutuse oma tuleviku kujundamise eest, väärtustab loovust ja ettevõtlikkust ning arendab endas neid omadusi ja pädevusi;

3) austab demokraatiat ja inimõigusi, teab oma õigusi ja kohustusi, järgib seadusi, üldinimlikke väärtusi ja üldtunnustatud käitumisnorme, kujundab oma arvamuse ning on vastutustundlik ja aktiivne ühiskonnaliige, on lojaalne Eesti riigile;

4) valdab infootsimise meetodeid, hindab kriitiliselt allikate usaldusväärsust ja teabe sisu; väärtustab teaduspõhist maailmapilti ja kujundab enda seisukoha;

5) aktsepteerib inimeste individuaalseid erinevusi, kultuurilist ja maailmavaatelist mitmekesisust, suhtub neisse sallivalt, kui need pole inimväärikust alandavad või inimsusevastased;

6) tunnetab oma rolli Eesti kultuuripärandi hoidja ja kandjana, väärtustab inimkonna kultuuripärandit ja aktsepteerib kultuurierinevusi;

7) hoolib endast ja teistest, järgib tervislikke eluviise, käitub turvaliselt enda ja teiste inimeste suhtes, hoiab keskkonda, on teadlik tarbija

Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasiseste lõimingute võimalused:

Sotsiaalainetes käsitletakse inimese ja ühiskonna toimimist minevikus ning tänapäeval. Sotsiaalainete vahendusel kujundatakse õpilastes oskusi näha ühiskonna arengus põhjusetagajärje seoseid ning teha teadlikke valikuid, lähtudes ühiskonnas kehtivatest väärtustest ja moraalinormidest. Õppe vältel kujundatakse õpilastes tahet toimida kõlbelise ja vastutustundliku ühiskonnaliikme ning isiksusena.

Sotsiaalainete pädevusega taotletakse toimetulekut iseendaga, lähikonnas ning ühiskonnas. Kodanikuks olemist määratletakse kui võimet tegutseda vastutustundliku kodanikuna ja osaleda ühiskonnaelus. Sotsiaalse pädevuse ruumilisele haardele lisandub ajaline/ajalooline mõõde. Õppe korraldamisel lähtutakse Eesti riikliku iseseisvuse tunnustamisest, kodukoha väärtuste ja traditsioonide, eesti kultuuri traditsioonide, Euroopa ning maailma kultuuri ja teaduse põhisaavutuste väärtustamisest, ning riikliku õppekava üldosas sätestatud põhimõtetest.

Ajalugu õppides omandavad õpilased kultuuriruumis orienteerumiseks olulisi teadmisi oma kodukoha ja maailma minevikust ning kultuuripärandist. Aine vahendusel suunatakse õpilane teadvustama, analüüsima ja kriitiliselt hindama ning tõlgendama minevikus aset leidnud sündmusi ja protsesse, nende omavahelisi seoseid ja seoseid tänapäevaga ning ajaloosündmuste erineva tõlgendamise põhjusi. Ajalooõpetus kujundab oskust mõista minevikunähtuste mõjul toimuvat arengut.

Inimeseõpetus lõimib õppesisu kõigis kooliastmeis, toetades õpilase toimetulekut eakaaslaste hulgas, peres, kogukonnas ja ühiskonnas. Inimeseõpetuse eesmärk on toetada õpilase sotsiaalsete ja emotsionaalsete oskuste arengut, õppides tundma ennast, kujundama vastutustundlikult oma suhteid, olema terviseteadlik, aus, hooliv ja õiglane. Inimeseõpetuse kaudu kujundatakse esmased

teadmised ja hoiakud sotsiaalsest võrdsusest, võrdväärsusest ning naiste ja meeste võrdõiguslikkusest.

Ühiskonnaõpetuses omandavad õpilased teadmised, oskused ja hoiakud ühiskonnas toimimiseks ning vastutustundlike otsuste tegemiseks. Õppeaine üldeesmärk on luua eeldused aktiivse kodaniku kujunemiseks ja ühiskonna sidususe tugevnemiseks.

Kõik sotsiaalvaldkonna ained on toeks, et õpilasel areneks suutlikkus analüüsida oma käitumist ja selle tagajärgi, sobival viisil oma tundeid väljendada, aktsepteerida inimeste erinevusi ning arvestada neid suheldes; ennast kehtestada, seista vastu ebaõiglusele viisil, mis ei kahjusta enda ega teiste huve ega vajadusi. Sotsiaalvaldkonna õppeainete kaudu õpitakse tundma ning järgima ühiskondlikke väärtusi, norme ja reegleid, omandatakse teadmisi, oskusi ja hoiakuid sotsiaalselt aktsepteeritud käitumisest ning inimeste vastastikustest suhetest, mis aitavad kaasa tõhusale kohanemisele ja toimetulekule perekonnas, eakaaslaste hulgas, kogukonnas ning ühiskonnas. Omandatakse teadmisi majandusest, tööturust, maksundusest, õpitakse tegema otsuseid rahatargalt ja vastutustundlikult. Sotsiaalainete kaudu kujundatakse alus maailmavaatelise mitmekesisusega arvestamiseks ning valmisolek dialoogiks erineva maailmavaate esindajatega. Sotsiaalainetes käsitletavate õppeteemade kaudu kujundatakse õpilastes esmane valmisolek märgata ebavõrdsust ühiskonnas ja aidata kaasa võrdõiguslikkuse, sh soolise võrdõiguslikkuse edendamisele.

Valdkonnasisese lõiminguga taotletakse, et õpilane areneks terviklikuks isiksuseks, kes suhtub endasse ja teistesse positiivselt, arvestab kaasinimesi, lähtub oma tegevuses üldinimlikest väärtustest ning märkab ja mõistab ühiskonnas toimuvat. Kõigi sotsiaalvaldkonna õppeainete seisukohalt on tähtis koostööoskus ja töötamine rühmas. Õpilane omandab tõhusad oskused ja valmisoleku ühiskonnaellu sekkuda ja olla edukas elukestvas õppes ja tööturul.

Õppesisu valib aineõpetaja arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud teadmised, oskused ja hoiakud, üld- ja valdkonnapädevused ning õpitulemused oleksid saavutatavad.

Ainevaldkonna õppeainete lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega:

Sotsiaalained on teiste ainevaldkondadega seotud valdkonnapädevuste kujundamise kaudu.

1) Eesti keel

Sotsiaalained toetavad suutlikkust väljendada ennast selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult; lugeda ja mõista erinevaid tekste (ka ilukirjanduslikke) ning nende abil mõista ühiskonnaelu probleeme ja inimsuhteid; teksti kriitilise analüüsi oskust; arutlusoskust ning info hankimise, tõlgendamise ja kasutamise oskust; ; meediakirjaoskust; kohase ja sobiva stiili kasutamist ning ainealast sõnavara ja väljendusrikast keelt; õigekeelsusnõudeid; tööde vormistamist ning autoriõiguse kaitse tavasid. Lisaks tähtsustuvad traditsioonid ja rahvapärimus, väärtused ja kõlblus, suhted kodus, koolis ja kogukonnas.

2) Võõrkeeled

Sotsiaalained toetavad teadmisi erinevatest kultuuridest ja traditsioonidest; oma ja teiste kultuuride erinevuste mõistmist ning lugupidamist teiste keelte ja kultuuride vastu mitmekultuurilises ühiskonnas.

3) Matemaatika

Sotsiaalained aitavad kujundada: arvutamisoskust (ajaarvamine); ressursside planeerimist (aeg, raha); matemaatilist kirjaoskust; arvandmete esitlemist ja tõlgendamist (graafikud, tabelid, diagrammid); oskust probleeme püstitada, sobivaid lahendusstrateegiaid leida ja neid rakendada probleemile lahenduse leidmisel; oskust loogiliselt arutleda ning väärtustada matemaatilist käsitlust, mõista selle sotsiaalset, kultuurilist ja personaalset tähendust.

4) Loodusteadused

Sotsiaalained toetavad looduskeskkonna ja geograafilise asendi mõju mõistmist inimühiskonna arengule, inimese arengu ja rahvastikuprotsesside mõistmist; majanduse ressursside säästlikku kasutamise vajadust; ühiskonna jätkusuutlikkust; säästliku tarbimise vajadust, üleilmastumist, globaalprobleemide, sh keskkonnaprobleemide märkamist ja mõistmist ning jätkusuutliku ja vastutustundliku eluviisi väärtustamist.

5) Tehnoloogia

Sotsiaalained toetavad elukutsevalikut tutvustades ameteid ja elukutseid erinevates ühiskondades ja erinevatel ajastutel; tehnika ja tootmise arengut muutuvas ühiskonnas; tööturul orienteerumist; kutsesuunitlust ja karjääri planeerimist; oskust hinnata tehnoloogia rakendamisega kaasnevaid võimalusi ja ohte; oskust rakendada nüüdisaegseid tehnoloogiaid tõhusalt ning eetiliselt oma õpi-,

töö- ja suhtluskeskkonna kujundamisel; oskust kasutada tehnilisi vahendeid eesmärgipäraselt ja säästlikult, järgides ohutuse ning intellektuaalomandi kaitse nõudeid.

6) Kunstiõpetus

Sotsiaalained toetavad Eesti, Euroopa ja maailma erinevate rahvaste kultuuriteemade käsitlemist, iluhinnangute tutvustamist ja nende muutumist ajas; kunstivoolude tutvustamist, õpilase esteetilist arengut ja eneseteostust, rahvakultuuri mõistmist ning loomingulise eneseväljendusoskuse kujundamist.

7) Tervise- ja kehakultuur

Sotsiaalained toetavad suutlikkust mõista ja väärtustada kehalise aktiivsuse tähtsust tervisliku eluviisi osana eri ajastuil; salliva suhtumise arendamist kaaslastesse ning koostööpõhimõtteid tervislikku eluviisi järgimisel.

Üldpädevuste saavutamise toetamise võimalused:

Sotsiaalvaldkonna õppeainete õppimise kaudu toetatakse kõigi riikliku õppekava üldosas kirjeldatud üldpädevuste arengut õpilastel. Üldpädevuste saavutamist toetab valdkonnaüleselt õppeainete eesmärgipärane lõimimine teistesse valdkondadesse kuuluvate õppeainetega ning läbivate teemade õpilase jaoks tähenduslik käsitlemine. Selle tulemusel kujuneb õpilasel suutlikkus rakendada oma teadmisi ja oskusi erinevates olukordades, kujundada oma väärtushoiakuid ja -hinnanguid ning võimalus omandada ettekujutus ühiskonna kui terviku arengust. Seejuures on väga oluline süsteemne ja järjepidev koostöö aineõpetajate vahel.

1) Kultuuri- ja väärtuspädevus

Kultuuri- ja väärtuspädevuse kujundamist ja väärtushinnangute teadvustamist toetavad kõik ainevaldkonna õppeained erinevate rõhuasetuste kaudu. Näiteks toetavad suutlikkust hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; toetavad ja väärtustavad isiku seotust teiste inimestega, kodukohaga, kooli ja kogukonnaga, ühiskonnaga, loodusega, oma kodukoha, Eesti, teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustavad loomingut ja kujundavad ilumeelt; aitavad hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi; väärtustavad inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust ajalugu ja ühiskonnaõpetus; lugupidavat suhtumist erinevatesse maailmavaatelistesse tõekspidamistesse

süvendab usunditega tutvumine. Inimeseõpetus toetab väärtussüsteemide mõistmist, mõtete, sõnade ja tunnetega kooskõlas elamist, oma valikute põhjendamist ning enda heaolu kõrval teistega arvestamist. Oskust seista vastu kesksete normide rikkumisele kujundavad ühiskonnaõpetus ja inimeseõpetus.

2) Sotsiaalne ja kodanikupädevus

Sotsiaalset ja kodanikupädevust toetavad kõik ainevaldkonna õppeained, luues olukorrad, mis soodustavad isiku valmidust teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides ja aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel. Ühiskonnaõpetus suunab ennast teostama; toimima aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetab demokraatliku ühiskonna arengut ja enda isiku nägemist ühena demokraatlikust ühiskonnast, teades ja järgides ühiskondlikke väärtusi ja norme; austama erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust. Ajalugu tutvustab religioonide ja rahvuste omapära, väärtusi ja norme.

3) Enesemääratluspädevus

Enesemääratluspädevus sisaldab endas suutlikkust mõista ja hinnata iseennast; hinnata oma nõrku ja tugevaid külgi ning arendada positiivset suhtumist endasse ja teistesse; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; järgida tervislikke eluviise; lahendada tõhusalt ja turvaliselt iseendaga, oma vaimse, füüsilise, emotsionaalse ning sotsiaalse tervisega seonduvaid ja inimsuhetes tekkivaid probleeme – toetab peamiselt inimeseõpetus, ent rahvusliku, kultuurilise ja riikliku enesemääratluse kujundajana teisedki valdkonna õppeained.

4) Õpipädevus

Õpipädevust toetatakse oskuste kujundamise kaudu. Iga sotsiaalvaldkonna õppeaine kujundab suutlikkust organiseerida õpikeskkonda ja töötamist rühmas ning toetab õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajamineva teabe hankimist, samuti oma õppimise planeerimist ning õpitu kasutamist erinevates olukordades ja probleeme lahendades. Õppetegevuse ja tagasiside kaudu omandavad õppijad eneseanalüüsi oskuse analüüsides oma teadmisi ja oskusi, on motiveeritud ja enesekindlad ning suudavad kavandada oma edasiõppimist.

5) Suhtluspädevus

Suhtluspädevuse kujundamisel on oluline roll kõigil valdkonna õppeainetel. Suutlikkust ennast eesti keeles selgelt, viisakalt ja asjakohaselt väljendada erinevates suhtlusolukordades, arvestades olukordi ja turvalist suhtlemist ning mõistes suhtluspartnereid; lugeda ning mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili ning korrektset viitamist; väärtustada õigekeelsust ning väljendusrikast keelt, ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada- taotlevad kõik valdkonna õppeained.

6) Matemaatika- loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus

Matemaatika- loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevust toetavad kõik valdkonna õppeained, eriti suutlikkust kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt.

7) Ettevõtlikkuspädevus

Ettevõtlikkuspädevuse peamine kujundaja on ühiskonnaõpetus, kuid ka teised valdkonna õppeained. Õpitakse nägema probleeme ja neis peituvaid võimalusi, püstitama eesmärke, genereerima ideid ning neid teostama kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates eluja tegevusvaldkondades; õpitakse initsiatiivi ja vastutust, õpitakse tegema eesmärkide saavutamiseks koostööd; õpitakse tegevust lõpule viima, reageerima paindlikult muutustele, võtma arukaid riske, korraldama ühistegevusi ja neist osa võtma, näitama algatusvõimet ja vastutama tulemuste eest; reageerima loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele ning tulema toime ebakindlusega; õpitakse ideede teostamiseks valima sobivaid ja loovaid meetodeid, mis toetuvad olukorra, enda suutlikkuse ja ressursside adekvaatsele analüüsile ja tegevuse tagajärgede prognoosile ning on kooskõlas eesmärkidega.

8) Digipädevus

Suutlikkust kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvas ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset

identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus toetavad kõik valdkonna õppeained.

Õppekava läbivate teemade käsitlemise võimalused:

1) Elukestev õpe ja karjääri kujundamine

Sotsiaalained toetavad õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema sobivaid haridus- ja tööalaseid valikuid (karjäärinõustamine);

2) Keskkond ja jätkusuutlik areng

Sotsiaalained toetavad õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele;

3) Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus

Sotsiaalained toetavad õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;

4) Kultuuriline identiteet

Sotsiaalained toetavad õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab oma kodukoha kultuurilugu, kogukonna ja kooli lugu, Eesti kultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;

5) Teabekeskkond ja meediakasutus

Sotsiaalained toetavad õpilase kujunemist teadlikuks ja analüüsivaks inimeseks, kes tajub ja teadvustab adekvaatselt ümbritsevat teabekeskkonda, suudab meediamaailma sisu ja allikaid kriitiliselt analüüsida ja kasutada, tunnustab autorlust, oskab luua kvaliteetset meediasisu,

arvestades oma eesmärke ja ühiskonnas omaksvõetud suhtlemise norme, ning toimib turvaliselt ja vastutab oma käitumise eest end ümbritsevas teabekeskkonnas;

6) Tehnoloogia ja innovatsioon

Sotsiaalained toetavad õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvas tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;

7) Tervis ja ohutus

Sotsiaalained toetavad õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;

8) Väärtused ja kõlblus

Sotsiaalained toetavad õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

Ainevaldkonna hindamise erisused:

Hindamine on õppeprotsessi osa, mille kaudu toetatakse õpilase õppimist ja arengut, et kujuneks positiivne minapilt ja adekvaatne enesehinnang. Hindamise abil saab õpilane tagasisidet oma edenemise kohta õppimisel ja õpistrateegiate valikuteks. Hindamisega toetatakse kooliastme lõpuks taotletavate teadmiste ja oskuste omandamist, hoiakute kujunemist ning valdkonnapädevuse saavutamist.

Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi suuliste vastuste, sh esituste, praktiliste tööde ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust ainekavades taotletavatele õpitulemustele ning õpilase individuaalseid iseärasusi ja mõtlemise arengut. Hoiakute ja väärtuste kohta (nt huvi tundmine, tähtsuse mõistmine, väärtustamine, vajadustega arvestamine, reeglite järgimine) antakse tagasisidet.

Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega. Õpitulemusi hinnates kasutatakse mitmekesiseid ja õpitulemustega vastavuses olevaid vorme, mis sisaldavad suulisi, kirjalikke ja praktilisi ülesandeid.

Hindamismeetodite valikul arvestatakse õpilaste vanuselisi iseärasusi, individuaalseid võimeid ning valmisolekut ühe või teise tegevusega toime tulla. Tähtsal kohal on kujundav hindamine, mis keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Kokkuvõttev hindamine toimub üldjuhul õppeperioodi või mahuka õppeteema lõpul, et kontrollida nii õppetöös püstitatud eesmärkide saavutamist kui ka riikliku õppekavaga sätestatud õpitulemuste saavutatust. Õppeteema kokkuvõttev hinne võib kujuneda õppeperioodi jooksul toimunud hindamise tulemusena, seejuures arvestatakse, et hinnetel võib sõltuvalt töö mahust olla erinev kaal. Arutluste, juhtumianalüüside, suuliste vastuste ja loominguliste tööde puhul hinnatakse arvamuste ja seisukohtade argumenteeritust, seostatust ja veenvust, õpilase seisukohtadele minevikusündmuste, ühiskonnas ja maailmas toimuva kohta antakse suulist või kirjalikku tagasisidet. Praktiliste ja loominguliste ülesannete sooritamisel hinnatakse nii protsessi kulgu kui ka tulemust.

Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid pööratakse tähelepanu ka õpilase keelekasutusele, õigekirjavigadele sh erialaste terminite, isiku-, riikide ja kohanimede, rahvusvaheliselt aktsepteeritud lühendite õigele kasutusele. Õigekirjavigadega arvestatakse hindamisel vastavalt ülesandele püstitatud eesmärgile ja kokkulepitud hindamiskriteeriumidele.

Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Õpilast suunatakse õppeprotsessi käigus oma õppimist ja püstitatud eesmärkide saavutamist analüüsima ja reflekteerima.

Ajaloos hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi tähtsamate ajaloosündmuste ja -nähtuste analüüsi nõudvate ülesannete kaudu. Allikaanalüüsi puhul hinnatakse allikast olulise info leidmist, selle tõlgendamist ja võrdlemist, kommenteerimist ning usaldusväärsuse üle otsustamist. Arutluse puhul hinnatakse kirjutise vastavust teemale, ajastu- ja teemakohaste faktide teadmist, võrdlemise, seoste loomise ja järelduste tegemise oskust ning isikliku suhtumise väljendamist põhjendatud argumentide toel. Viiendas klassis ei eeldata süstemaatiliste teadmiste kujunemist, seega neid ei hinnata.

Inimeseõpetuses hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi ning nende seostamise oskust. Õpilase hoiakuid ja väärtushinnanguid mõõdetakse ja tagasisidestatakse vaatluse, õpilase antud hinnangute ja otsustuste ning juhtumianalüüsi alusel.

Ühiskonnaõpetuses hinnatakse arutlusoskust, erinevate allikate, sh õigustekstide tõlgendamist ja analüüsi, ühiskondlike probleemide analüüsi ja oma seisukoha kujundamise ning selle põhjendamise oskust; aga ka kodanikuvalmidust ja -vastutust ühistegevuses osalemise, ühiskonnaliikmele kohustuslike toimingute, sh vajalike dokumentide täitmise oskuse jt eakohaste ülesannete kaudu. Väitluses hinnatakse oskust kuulata aktiivselt teise poole väiteid ning oskust esitatud väidetele tõenduspõhiste argumentidega vastata.

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest ja hindamise korraldus on täpsustatud kooli õppekavas.

Ainevaldkonna õppekorralduse erisused:

Õppetegevus on õppijakeskne, toetab õpimotivatsiooni hoidmist ja õpilaste kujunemist aktiivseiks ja iseseisvaiks õppijaiks ning loovaiks ja kriitiliselt mõtlevaiks ühiskonnaliikmeiks, kes suudavad teha valikuid ja võtta vastutust oma õppimise eest.

1) lähtutakse õppekava üldpädevustest, valdkonnapädevusest, kooliastme lõpuks taotletavatest teadmistest, oskustest ja hoiakutest ning õpitulemustest ja kooli õppekavas sätestatud õppesisust, kooliastmete õppe ja kasvatuse rõhuasetustest ning lõimingust teiste õppeainete ja läbivate teemadega;

2) arvestatakse didaktika nüüdisaegsete käsitluste ja ainevaldkonnas toimunud arenguga, võetakse arvesse kohalikku eripära ning muutusi ühiskonnas;

3) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) oleks mõõdukas ning jätaks piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevusteks;

4) arvestatakse õpilaste eelteadmisi, individuaalseid eripärasid ja võimeid, kasutatakse ülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad õpilase positiivset minapilti, reageeritakse õpi- ja eluraskustele, võimalusel pakutakse õpiabi ja tuge õpivalikutes;

5) võimaldatakse nii individuaalset, paaris- kui ka rühmas õpet, distantsõpet, iseõppevõimalust, kujundatakse õpiharjumusi ja -oskusi, suunatakse tegema valikuid;

6) kaasatakse õpilasi õppetegevuste kavandamisse, võetakse aega eesmärkide ja taotletavate õpitulemuste saavutamise viiside ja hindamiskriteeriumide läbiarutamiseks ning refleksiooniks;

7) rakendatakse uurivat õpet ja kasutatakse mitmekesiseid ja kombineeritud õppemeetodeid ning aktiivsust, loovust, koostööd ja tagasisidet soodustavaid õppetegevusi, laiendatakse õpilaste teadmisi, arendatakse oskusi ja kujundatakse hoiakuid;

8) rakendatakse ja kasutatakse info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppekeskkondi, õppematerjale ja -vahendeid;

9) võimaldatakse siduda õpet koolivälise eluga, kodukohaga, et kogu ainekäsitlus oleks võimalikult elulähedane, õpilasele eakohane ja tähenduslik, võimalusel kutsutakse külalislektoreid ja tehakse õppekäike.

Õppetegevuse kaudu laiendatakse ainevaldkonna teadmisi ja kujundatakse oskusi. Kõikides sotsiaalainetes tuleb lisaks põhiteemadele käsitleda ka ühiskonnas asetleidvaid muutusi ning kasutada õppe ilmestamiseks näiteid ümbritsevast elust. Ajalooõpetuses kasutatakse esmaseid ja teiseseid allikaid.

Ainevaldkonna õpikeskkonna erisused:

Õppimist toetavas õppekeskkonnas luuakse üksteist austav, kaasav, vastastikku hooliv ja toetav, turvaline, kiusamis- ja vägivallavaba õppekeskkond, mis rajaneb usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel ning kus märgatakse ja tunnustatakse õpilase pingutusi ja õpiedu. Aktsepteeritakse erinevate seisukohtade olemasolu, arutletakse nende üle ning hinnatakse neid, lähtudes allikatest, tõenduspõhistest faktidest ning demokraatliku ühiskonna aluspõhimõtetest. Kool võimaldab:

1) viia õpet läbi ruumis, kus on mööbli ümberpaigutamise võimalus liikumist eeldavateks tegevusteks (nt rühmatööd); on internetiühendus nii õpetajal kui ka õpilastel, digitehnoloogia ning audiovisuaalsete esitluste ja videoühenduse kasutamise võimalused.

2) korraldada õpet väljaspool klassiruumi, nt õueklassis, kooli ümbruses, mäluasutuses, või ametiasutuses; võimalusel õppekäike ja kohtumisi erinevate valdkondade esindajatega;

3) kasutada ainekava eesmärke toetavaid õppematerjale ja -vahendeid.